

Dobre praktyki ochrony i zarządzania populacją bociana czarnego
Ciconia nigra

na terenach leśnych o nr: POIS.02.04.00-00-0154/16

Dla rozwoju infrastruktury i środowiska

Projekt jest realizowany na terenie całej Polski na wybranych 21 obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, w których bocian czarny jest przedmiotem ochrony, obejmujących zarazem 47 nadleśnictw i 17 leśnych kompleksów promocyjnych (LKP)

Cele projektu:

- opracowanie i wdrażanie dobrych praktyk ochrony i zarządzania populacją bociana czarnego na terenach leśnych
- ochronę drzewostanów i drzew gniazdowych w ramach gospodarki leśnej
- ochronę lub odbudowę gniazd
- tworzenie stref ochrony wokół gniazd
- badanie ekologii przestrzennej gatunku w oparciu o logery GPS

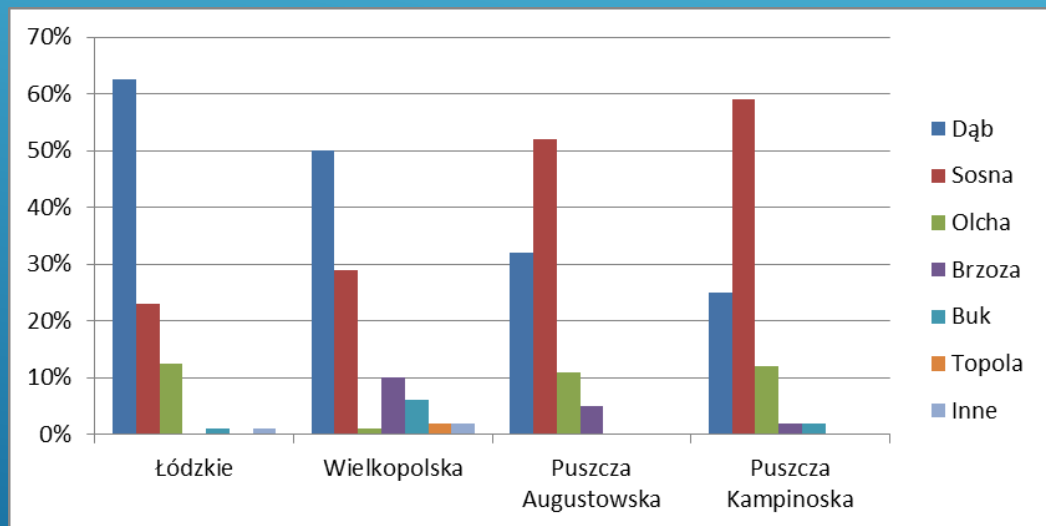
Rozmieszczenie i liczebność

W naszym kraju żyje ok. 1400-1600 par, czyli blisko 25% populacji w granicach Unii Europejskiej, co nakłada na Polskę dużą odpowiedzialność za zachowanie stabilnej populacji tego gatunku oraz jego siedlisk. W Polsce bocian czarny występuje w całym kraju, przy czym 87% populacji zasiedla niziny i wyżyny, a tylko 13% obszary górskie, głównie Karpaty.

W XXI w. bocian czarny wykazuje spadek liczebności na północnym wschodzie Polski, natomiast obserwowany jest lekki trend wzrostowy lub stabilizacja na południu i w centrum kraju. Według danych Państwowego Monitoringu Ptaków w całej Polsce populacja bociana czarnego jest stabilna.

Średnie zagęszczenie w Polsce wynosi 0,5 pary/100 km² powierzchni ogólnej oraz 1,9 pary/100 km² powierzchni leśnej, choć lokalnie wykazuje duże zróżnicowanie

Siedliska lęgowe

Gatunki drzew gniazdowych w różnych rejonach Polski

Para bocianów czarnych po przylocie szybko robi wieniec ze świeżych gałęzi i wyściółkę z mchów i korzonków traw (CK)

Gniazdo na dębie na bocznej gałęzi (GZ)

Gniazdo na sośnie przy pniu (GZ)

Gniazdo na olszy w rozwidleniu pnia (GZ)

Gniazdo na modrzewiu przy pniu (GZ)

Żerowiska

Śródleśne ciek wodne to ulubione żerowisko bociana czarnego (GZ)

Bociany czarne chętnie żerują w płytkiej wodzie zalanych olsów (GZ)

Wysiadujący bocian czarny (GZ)

Bociany w wieku kilkunastu dni (PZ)

Około 40-dniowe bociany (PZ)

Prawie 50-dniowe bociany (PZ)

MŁODSZY I STARSZY, młode ptaki z Nadleśnictwa Grotniki. Zanim po raz pierwszy zaczęły samodzielnie polować, przez kilka tygodni odbywały krótkie loty treningowe w okolicach gniazda. Obydwa ptaki mają na plecach prawie niewidoczne nadajniki gps-gsm założone po raz pierwszy przez członków Komitetu Ochrony Orłów w 2016 r. (DA)

Mapa wędrówki młodych bocianów czarnych z Ziemi Łódzkiej (DA)

ŻÓŁTY, bocian czarny z Nadleśnictwa Skierniewice z loggerem nożnym założonym po raz pierwszy w Polsce pilotażowo w ramach projektu BocianiMY w 2017 roku (GW)

Zagrożenia

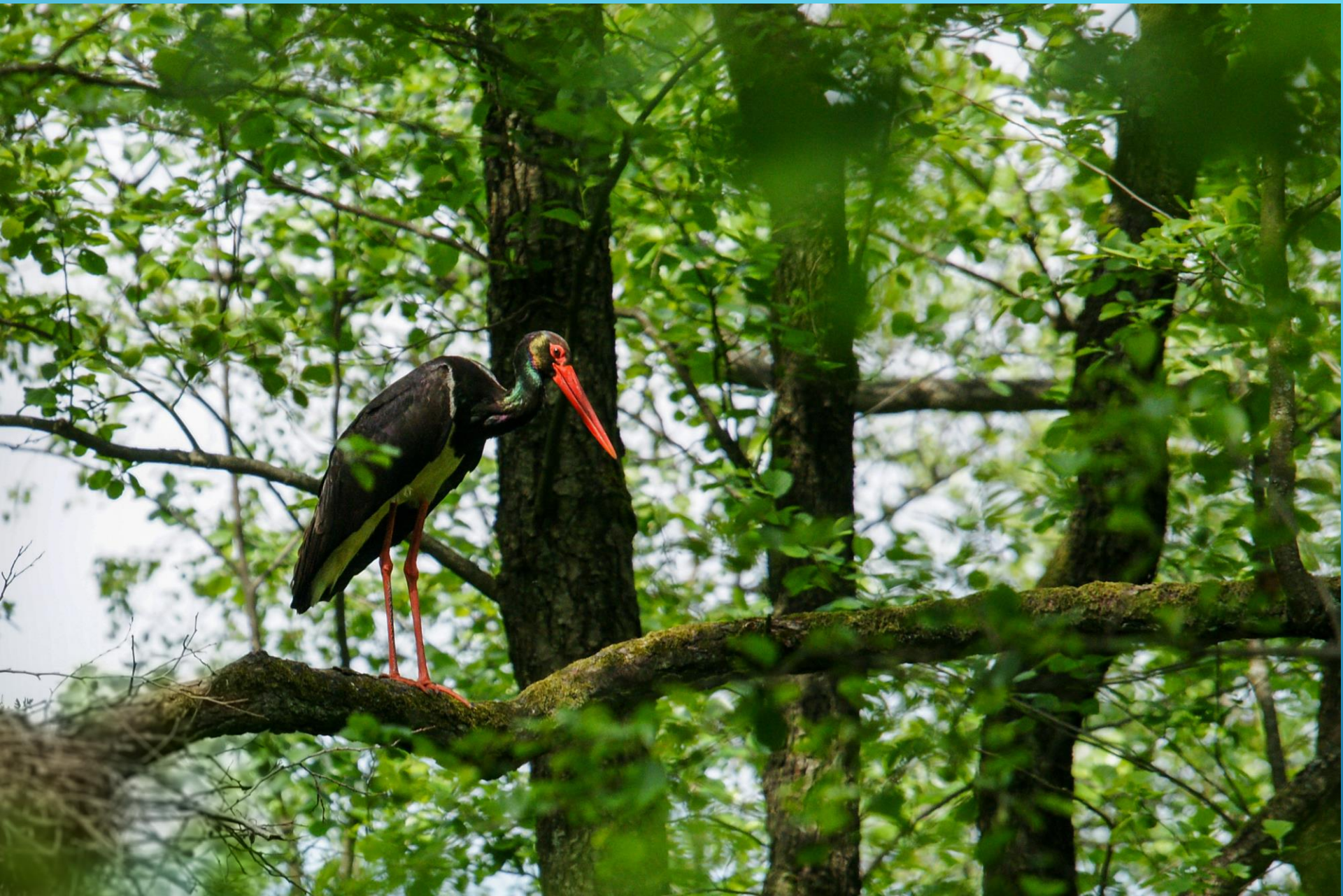
Głównym zagrożeniem dla jaj i piskląt w nocy jest kuna leśna (KD)

Powodem strat w lęgach może być jastrząb porwujący w ułamku sekundy z gniazd nawet duże pisklęta (DA)

Bocian czarny w Polsce podlega ochronie ścisłej oraz wymaga ochrony czynnej. Stanowiska lęgowe podlegają ochronie strefowej. Wokół jego gniazd tworzone są strefy ochrony całorocznej w promieniu do 200 m, i okresowej obowiązującej od 15 marca do 31 sierpnia w promieniu do 500 m.

Ochrona

Puchacz wysiadujący jaja w gnieździe bociana czarnego (AT)

Jelonek rogacz (RŚ)

Bocian czarny jest uważany za gatunek parasolowy (ang. umbrella species), czyli taki, którego ochrona zapewnia zachowanie siedlisk wielu innych współwystępujących gatunków organizmów o mniejszych wymaganiach przestrzennych. Pośrednio efekty projektu będą korzystne dla innych gatunków ptaków związanych ze starymi lasami,

Działania ochronne projektu Bocianimy

**Montaż opaski przeciw kunie na drzewie
gniazdowym bociana czarnego w
Nadleśnictwie Olsztyn (RK)**

**Stabilizacja gniazda bociana
czarnego narażonego
na spadnięcie (GZ)**

**Działania
badawcze
projektu
Bocianimy**

**Fotokamery przy
gniazdach
bocianów
pozwalają na
zebranie wielu
cennych danych
naukowych w
sposób
bezinwazyjny
(DA)**

PLECAK, młody bocian czary z nadajnikiem plecakovym, którego migrację jesienną w 2017 roku można było śledzić na społecznościowym profilu edukacyjnym projektu: www.facebook.com/BocianiMy (DA)

Dziękuję za uwagę

Dariusz Anderwald

Rogów marzec
2018